

Νέες αρχαιομετρικές και γεωλογικές μελέτες στην Πελοπόννησο

Το γερμανικό Υπουργείο Έρευνας ανακοίνωσε πρόσφατα την έγκριση 20 υποτροφιών για την ενίσχυση ισάριθμων διδακτορικών διατριβών στο Γεωλογικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Χαϊδελβέργης. Με πρόταση του καθηγητή G. A. Wagner τα περισσότερα από τα θέματα των διατριβών θα έχουν ως αντικείμενο τη διερεύνηση αρχαιομετρικών και γεωλογικών ζητημάτων της Πελοποννήσου. Ανοικτά ερωτήματα όπως οι πλειστοκαινικές αναβαθμίσεις της Νότιας Πελοποννήσου, τα μεταμορφωμένα πετρώματα, η «ανθρωπογενής» εδαφογένεση, τα «Τυρρήνια» ζήματα και απολιθώματα, η αλληλεπίδραση ανθρώπου και φυσικού περιβάλλοντος κατά το Άνω Τεταρτογενές, το παλαιοκλίμα και η χλωρίδα των τελευταίων 100.000 ετών στην Πελοπόννησο, θέματα παλαιοσεισμολογίας-νεοτεκτονικής προβλέπεται να μελετηθούν με τη χρήση των πιο προηγμένων τεχνικών ανάλυσης, χρονολόγησης και χαρακτηρισμού. Οι επικεφαλής του προγράμματος έχουν ήδη επικυρωτήσει με γεωπεπιστημονές από το κέντρο «Δημόκριτος» και το ΙΓΜΕ και πρόκειται να κάνουν πρόταση εκτεταμένων συνεργασιών με ελληνικά πανεπιστήμια και αρχαιολογικές υπηρεσίες για τη μεγαλύτερη δυνατή συνεισφορά των ελληνικών επιστημονικών φορέων στη μεγάλη αυτή αποστολή. Επισκομητική ομάδα καθηγητών (Wagner, Kromer, Mangini κ.ά.) και μεταπτυχιακών φοιτητών από το Πανεπιστήμιο Χαϊδελβέργης, συνοδευόμενη από άλληνες συνεργάτες τους, θα επισκεφθεί αρκετές θέσεις ενδιαφέροντος στην Πελοπόννησο τον επόμενο Μάιο, στο πλαίσιο προετοιμασίας του προγράμματος.

Το Διεθνές Συμπόσιο Αρχαιομετρίας

Στη Σαραγόσα (Ισπανία) πρόκειται να γίνει το 34ο Διεθνές Συμπόσιο Αρχαιομετρίας, από 3 έως 7 Μαΐου 2004. Για τη διοργάνωση του συνεργάζονται τα Πανεπιστήμια Σαραγόσσας και Βαρκελώνης και η Ισπανική Αρχαιομετρική Εταιρεία. Οι θεματικές συνεδρίες που έχουν προσδιοριστεί είναι: Field Archaeology, Technology and provenance of stone, pigments and plasters, Biomaterials, Technology and provenance of metals, Dating, Technology and provenance of ceramics and glass and Evolution and technology of glazes. Περισσότερες από 260 πρωτότυπες εργασίες πρόκειται να ανακοινωθούν σύμφωνα με το προκαταρκτικό πρόγραμμα που κυκλοφόρησε, ανάμεσα σε αυτές πάνω από 20 υπογράφονται από Έλληνες ειδικούς ή σε συνεργασία με ξένους συναδέλφους τους. Γλώσσα του συνεδρίου θα είναι η αγγλική και οι συνεδρείοι θα εναρμονισθούν την Τετάρτη 5 Μαΐου στα αρχαιολογικά και ιστορικά αξιοθέατα της πόλης. Το κόστος εγγραφής έχει οριστεί στα 300 ευρώ. Πληροφορίες στην ιστοσελίδα: www.archaeometry2004.info.

Νέο βιβλίο για την εξελικτική Ανθρωπολογία

Με τίτλο «Εξελικτική Ανθρωπολογία-Παρίομα και Βασικές Έννοιες της Σύγχρονης Ανθρωπολογικής Έρευνας» κυκλοφόρησε πρόσφατα νέο εκπαιδευτικό σύγγραμμα της Ιατρικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών. Συγγραφέας του βιβλίου είναι ο κ. Θ. Πίτσιος, Αναπλ. Καθηγ. Φυσικής Ανθρωπο-

λογίας και υπεύθυνος του Ανθρωπολογικού Μουσείου του Πανεπιστημίου Αθηνών. Το βιβλίο, με περισσότερες από 650 σελίδες, πλούσια εικονογράφηση, πίνακες και διαγράμματα δεν απευθύνεται μόνο στους πανεπιστημιακούς φοιτητές αλλά και σε ειδικούς αρχαιολόγους, γεωλόγους, βιολόγους ή ακόμη σε κάθε ενδιαφερόμενο που θέλει να ενημερωθεί σχετικά. Η πλούσια ανακατακτική και ερευνητική εμπειρία του συγγραφέα εμπλουτίζει το βιβλίο με στοιχεία και δεδομένα ιδιαίτερα σημαντικά για την Ανθρωπολογία του ελλαδικού χώρου και ο τρόπος γραφής του συγγραφέα κάνει ιδιαίτερα ελκυστική τη μελέτη του. Την έκδοση επιμελήθηκαν με τρόπο άψογο οι ιατρικές εκδόσεις Π.Χ. Πασιγαλίδη και προλόγισαν γνωστοί πανεπιστημιακοί καθηγητές και ο Αντιπρύτανης του Πανεπιστημίου Αθηνών κ. Μ. Δερμιτζάκης. Πληροφορίες στο Ανθρωπολογικό Μουσείο, Μ. Ασίας 75, 11527 Αθήνα, τηλ. 210 7462358-60, fax: 2107462359, ή από τον συγγραφέα, e-mail: tpitsios@med.uoa.gr.

Συνάντηση για την Αρχαιοσεισμολογία

Στη Μεσίνα (Νότια Ιταλία) πρόκειται να διοργανωθεί συνάντηση ομάδας εργασίας, από 9 έως 11 Ιουνίου 2004, για την αρχαιοσεισμολογία, με τίτλο «Archaeoseismology at the Beginning of the 21st Century». Η Επιστημονική Επιτροπή που έχει την πρωτοβουλία αποτελείται από τους Α. Bottari, F. Galadini, S. Marco, Σ. Στεφό και Α. Terano. Σκοπός της συνάντησης είναι να δοθεί μια ξεχωριστή ευκαιρία σε ειδικούς διαφορετικών κλάδων (ιστορικούς, αρχαιολόγους, μηχανικούς, γεωλόγους, χρονολόγους κ.ά.) να ανταλλάξουν τις απόψεις και τους προβληματισμούς τους για το σημαντικό αυτό θέμα, να οργανώσουν καλύτερα τις μεθοδολογικές προεγγυίσεις θεμάτων αρχαιοσεισμολογίας και να αποτιμήσουν τη συνεισφορά του κλάδου τόσο στην μελέτη της πολιτισμικής κληρονομιάς όσο και στην αξία που έχει για τις σύγχρονες σεισμικές έρευνες. Πληροφορίες-εγγραφές στη γραμματεία της επιστημονικής συνάντησης στο e-mail: cbottari@unime.it

Θερινά σχολεία για τα αρχαία μέταλλα

Το Ινστιτούτο αρχαιο-μεταλλουργικών μελετών του University College του Λονδίνου (UCL) διοργανώνει στο Λονδίνο θερινό σχολείο με τίτλο «History of Mining Technology and Ancient Smelting and Metallurgy», διάρκειας δύο εβδομάδων, η πρώτη 21-25 Ιουνίου και η δεύτερη 28 Ιουνίου-2 Ιουλίου 2004. Διδάσκοντες στο ειδικό αυτό σχολείο επιμάρφωσης πτυχιούχων θα είναι οι Prof. H. G. Bachman, C.T. Shaw, T. Rehren, V. Pigot και B. Rothenberg. Οι εκπαιδευμένοι μπορούν να παρακολουθήσουν το πρόγραμμα της μιας ή των δύο εβδομάδων. Το κόστος παρακολούθησης είναι 75 λίρες και 120 λίρες αντίστοιχα και περιλαμβάνει μόνο διδάκτρα και έντυπο υλικό. Πληροφορίες: The Institute of Archaeology, University College London, 31-34 Gordon Square, London WC1H 0PY, U.K., ή στην ιστοσελίδα: www.ucl.ac.uk/iams όπου περιγράφεται και το πρόγραμμα των μαθημάτων.

Παρεμφερότερο βεβατολογία και αντικείμενο είναι το θερινό σχολείο που διοργανώνει το UCLA στο Λος Άντζελες (USA) από 5 έως 16 Ιουλίου 2004 με τίτλο «Course on Metals Technology, Microstructure and Corrosion». Στο πρόγραμμα

αυτό θα διδαχθούν μαθήματα εξαγωγικής μεταλλουργίας, κρυστάλληση, μεταλλικών πατινών και άλλων επικαλυψίμων σε μέταλλα, διάβρωση και μικροδομή μετάλλων. Τα μαθήματα συμπληρώνονται από εργαστηριακές ασκήσεις για την παρασκευη-μέλετη σπλιντών τσιπών υπό το μικροσκόπιο, χρήση διαγραμμάτων φάσεων διαφόρων κραμάτων και μελέτη προσομοιωτικών δειγμάτων μετάλλων από την προϊστορική Ευρώπη, αρχαίου αργύρου, σιδήρου, μπρούντζου, και άλλων ιστορικών μεταλλικών αντικειμένων από την Κίνα, τις Ινδίες, την Ιαπωνία και την αμερικανική ήπειρο που είναι γνωστή για χρυσά αντικείμενα και για κράματα χρυσού-χαλκού. Το κόστος παρακολούθησης είναι \$ 900. Πληροφορίες και εγγραφές στην ιστοσελίδα: www.summer.ucla.edu/institutes.

Συνέδριο προϊστορικής μεταλλουργίας του Αιγαίου στην Κρήτη

Από το 2002, αρχαιολόγοι και θετικοί επιστήμονες από το Πανεπιστήμιο Κρήτης, τις Εφορίες Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων Κρήτης, από το ΙΤΕ Κρήτης και από το Κέντρο «Δημόκριτος» συνεργάζονται στενά για την πραγματοποίηση ενός συγκεκριμένου ερευνητικού προγράμματος (ΠΕΝΕΔ), που στοχεύει στη βαθύτερη γνώση της πρώιμης μεταλλουργίας που αναπτύχθηκε στη Μινωική Κρήτη. Στο πρόγραμμα συμμετέχουν ενεργά οι Ι. Μπισακάκος Α. Βασιλάκης, Ν. Μαραβελάκη, Ι. Τζαχίλη και Θ. Τσελιός, οι οποίοι αποτελούν και την οργανωτική επιτροπή διεθνούς συνεδρίου με θέμα «Η μεταλλουργία στο προϊστορικό Αιγαίο. Πρόσφατες εξελίξεις» που θα γίνει στο Ρέθυμνο, φιλοξενοούμενο από το Πανεπιστήμιο Κρήτης από 19 έως 21 Νοεμβρίου 2004. Πρώτος στόχος του συνεδρίου είναι η παρουσίαση των σημαντικών νέων αποτελεσμάτων για τη μελέτη της πρώιμης μεταλλουργίας της Κρήτης, στο πλαίσιο του εκτελούμενου προγράμματος. Οι οργανωτές πιστεύουν, ωστόσο, ότι η προϊστορική μεταλλουργία της Κρήτης δεν είναι δυνατό να μελετηθεί απομονωμένη από την υπολοίπη αιγαϊακή μεταλλουργία της ίδιας περιόδου, ούτε χωρίς να ληφθούν υπόψη οι αλληλεπιδράσεις της με τον δεύτερο παλαιομινωικό χώρο της ανατολικής Μεσογείου. Γι' αυτό απευθύνουν πρόσκληση σε ερευνητές, Έλληνες και ξένους, που ασχολούνται με το θέμα στην ευρύτερη περιοχή, να συμμετάσχουν με εργασίες στο συνέδριο αυτό που θα αποτελέσει μια πρώτη τάξεως ευκαιρία καταγραφής των πλούσιων νέων αποτελεσμάτων από τις τρέχουσες έρευνες και αποτίμησής των νέων τεχνολογικών δυνατοτήτων για τη βαθύτερη γνώση των προϊστορικών μεταλλουργικών τεχνολογιών του Αιγαίου και την καλύτερη προστασία, συντήρηση και ανάδειξη των μεταλλικών ευρημάτων-τεχνουργημάτων. Εξίσου σημαντικός στόχος του συνεδρίου είναι να συμμετάσχουν σ' αυτή την ερευνητική δραστηριότητα και όσοι ακόμη ερευνητές, αρχαιολόγοι και θετικοί επιστήμονες επιθυμούν, αλλά δεν ήταν δυνατό να συμπεριληφθούν από τις πρώτες φάσεις εκτέλεσης του προγράμματος. Πληροφορίες: Επ. Καθ. Ι. Τζαχίλη, Πανεπιστήμιο Κρήτης, Ρέθυμνο, τηλ. 28310-77364, και Θ. Τσελιός, Εργ. Αρχαιομετρίας, ΕΚΕΦΕ «Δημόκριτος», τηλ. 210-6503392.

Η ύλη των «Αρχαιομετρικών Νέων»

Το κύριο μέρος των πληροφοριών και των νέων αρχαιομετρικών ενδιαφερόντων που δημοσιεύονται εδώ και αρκετά χρόνια σ' αυτό το δισέλιδο προέρχεται από τις δραστηριότητες και τις πληροφορίες που συγκεντρώνει με το δικτύο

της Ελληνικής Αρχαιομετρικής Εταιρείας (ΕΑΕ), από την τρέχουσα ενημερωτική του συνάκτιξη της στήλης κι από τους ειδικούς επιστήμονες που ονόμαζο, στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, που στέλνουν τακτικά ενδιαφέροντα νέα για τους αναγνώστες. Από τα «Αρχαιομετρικά Νέα» γνωστοποιούνται ανήγως συνέδρια, δημοσιεύσεις, εκδόσεις νέων βιβλίων, ομιλίες-ανακοινώσεις αρχαιομετρικού περιεχομένου, μεγάλα ερευνητικά προγράμματα, υποτροφίες, θέσεις εργασίας, σεμινάρια και λοιπή συναφής ύλη που αφορά στην Ελλάδα αλλά και στο εξωτερικό. Ενδέχεται, ωστόσο, να μην παρουσιαστούν δραστηριότητες και πληροφορίες που θα έπρεπε, ό-ταν δεν υπάρχει ενημέρωσή μας γι' αυτές. Κατά διαστήματα, λοιπόν, ζητούμε, όπως και τώρα, από τους ειδικούς επιστήμονες του χώρου ή και από τους αναγνώστες να μας ενημερώνουν για νέες αρχαιομετρικές δραστηριότητες, δημοσιεύσεις κ.λπ. που αφορούν στην ύλη που προαναφέρθηκε, στην ηλεκτρονική διεύθυνση του Προέδρου του Δ.Σ. της ΕΑΕ κ. Γ. Φακορέλλη, yfakorellis@ims.demokritos.gr ή στο τηλέφωνο (Αθηνών) 210-6503392.

Ελληνικές συμμετοχές σε διεθνή συνέδρια

Πρόσφατα κυκλοφόρησε εγκύκλιος με το πρόγραμμα ανακοινώσεων σε ειδικό συνέδριο με τίτλο «Autour de la Cuisine» που θα γίνει στο Κλερμόν-Φεράν (Γαλλία) από 22 έως 24 Απριλίου 2004. Πολλοί είναι οι Έλληνες ερευνητές που συμμετέχουν με πρωτότυπες ανακοινώσεις, είτε αυτοτελώς, είτε σε συνεργασία με ξένους συναδέλφους τους, ως εξής: Oreste Decavallos / La recherche des aliments dans l'Égée préhistorique: analyses chimiques de résidus organiques conservés dans les poteries.

Valasia Isaakidou / Lunching in the Labyrinth: consumption of domestic animals at Neolithic-Early Minoan Knossos.
Anna Lagia / Sotiris Manolis: Health and diet during the Middle Bronze Age in the Peloponnese: the case of Kouphouonno.
Eirini Petroutsa / Sotiris Manolis / Michael Richards: Stable isotope analysis of human and faunal remains from the Early Helladic site of Perachora, Korinth, Greece.
A. Pilali / K. Papanthimos: Les installations culinaires dans un village du Bronze Ancien en Grèce du nord: Archontiko Giannitson.

Sandra Prévost-Dermarkar / Evi Papadopoulou: Il n'y a pas de cuisine sans feu: les structures de combustion en Grèce du nord au Néolithique et à l'Age du Bronze dans une perspective de techniques culinaires.

Maria Roumpou / K. Psaraki / V. Aravantinos / Carl Heron: Early Bronze Age cooking vessels from Thebes: organic residue analysis and archaeological implications.

Tatiana Theodoropoulou: L'exploitation des faunes aquatiques. Zoi Tsiriston: Des pieds pour quoi faire? Récipients à pieds du Néolithique et du Bronze Ancien en Égée.

Duska Urem-Kotsou / Kostas Kotsakis: Pottery, cuisine and community in the Neolithic of north Greece.

Tania Valamoti: Traditional foods and culinary novelties in Neolithic and Bronze Age northern Greece: the archaeobotanical evidence.

Το συνέδριο διοργανώνεται από το Πανεπιστήμιο του Νότιγγχαμ, U.K. Πληροφορίες: Prof. W. Cavanagh, Dept. of Archaeology, University of Nottingham, NG7 2RD, UK, e-mail: bill.cavanagh@nottingham.ac.uk.

Τα Αρχαιομετρικά Νέα επιμελείται ο Γιάννης Μπισακάκος